

maatte føle det som en Slags Straf og som Følge deraf underkastes visse Indskrænkninger, idet man fratog dem de almindelige borgerlige Rettigheder. Men efterhaanden har Betragtningensmaaden helt forandret sig. Man er efterhaanden kommen paa det rene med, at det er urigtigt, at en Mand eller Kvinde, der bliver gammel og ikke længere er i Stand til at ernære sig selv, skal straffes med at sættes ned i de meniges 2den Klasse, fordi Samsundet giver dem lidt Understøttelse. Derfor har man f. Eks. herhjemme lavet Alverdomsforsørgelsesloven, som ganske vist er i høj Grad mangelfuld, men som dog anerkender dette Princip. Man har paa samme Maade sagt, at da Sygdom er en af den Slags Ting, som kan overfalde enhver, er det ikke rigtigt at lægge de Mennesker, der blive syge, større Byrde paa, blot fordi de ere fattige. Man er derfor gaaet to Veje. Dels er det i Fattigloven bestemt, at Søg-hjælp ikke skal have Fattighjælps Virkning, dels yder man efter Sygekasselovent Tilskud fra Statens Side til Sygekasseinstitutionen. Endvidere er der i Fattigloven den Bestemmelse, at naar en Mand er Medlem af en Sygekasse og dennes Hjælp ophører, har Manden Ret til i samme Omfang at erholde Understøttelse af det offentlige, uden at dette betragtes som Fattighjælp. Det, jeg vilde gøre opmærksom paa her, er, at man har lovgivet med det for Øje, at de Vanstelig-heder, som fattige Mennesker uforstyldt komme i paa disse Omraader, ikke skulde have den Virkning, at de til en vis Grad blive straffede, naar Samsundet hjælper. Man er saaledes naaet dertil, at Samsundet skal tage sig af de syge, de vansøre, de abnorme, de gamle o. s. v., fordi de ikke selv ere Skyld i deres Ulykke, og fordi man er nødt til at tage sig af dem, da de ikke kunne ernære sig selv. Og man gør det, om end man ganske vist giver dem et Underhold, som er uhyre tarveligt, saa at det ikke bliver eftertragtelssværdigt for nogen som helst. Jeg mener, at til disse Ting hører absolut ogsaa den Situation, der kommer til at foreligge for den paagældende, naar han eller hun bliver berøvet Arbejdsvevnen ved Ulykkestilsælde, og derfor tror jeg, at det Princip, der ligger til Grund for Halvdelen af dette Forslag, og som var det ledende i det Forslag, hvoraf jeg var Medforslagsstiller, i Virkeligheden er det humane og rigtigste og i ganske god Overensstemmelse med de etiske Principper, som komme til Synne i den senere Tids Lovgivning. Naar man nu i dette Forslag har optaget en Forpligtelse for Arbejdsgiverne til at refundere Understøttelsen, saa forklarede det ærede Medlem

for Ringkøbing det forleden Dag saaledes, at de, som tvinge deres Folk over Mosen, skulle i Virkeligheden betale, og jeg kunde i og for sig give det ærede Medlem Ret deri, hvis Forholdet var det, at hver enkelt af os i Samsundet valgte sin Stilling aldeles frit og uafhængig af de Omgivelser og det Samsfund, man levede i. Hvis man kunde vælge, om man vilde over Mosen eller ikke, eller om ens Arbejdere skulle gaa over Mosen eller ikke, ja, saa kunde det ærede Medlem have Ret. Men saaledes er Forholdet slet ikke. Det er ikke saaledes, at vi vælge aldeles frit. Maa jeg søge at illustrere dette ved et Eksempel. Vi skal se i vore Dage mellem Storindustrien, Haandværket og den lille Industri, om end Grænserne ere meget flydende, og der kunde maaske være nogen Grund til, at Storindustrien bar særlige Byrder. Den store Industri, den, som tager alle moderne tekniske Hjælpeidler i sin Haand, og som ved Koncentration af megen Kapital kan gøre det, tvinger vort Haandværk og den lille Industri til i saa stort Omfang som muligt at udnytte alle de tekniske Hjælpeidler, som kunne stilles til dens Raadighed. Der er jo saaledes blandt andet store og stærke Bestræbelser fremme efter til Eksempel at skaffe mekanisk Drevkraft til smaa Virksomheder. Paa de Steder, hvor man har Electricitet til Raadighed, søger man at opfinde — og det synes med noget Held, — smaa Kraftmaskiner, som kunne egne sig til de mindre Virksomheder, og der anvendes anden Kraft, f. Eks. Petroleumsmotorer, Gasmotorer o. s. v. Meget ofte benytter en lille Industri, et lille Haandværk, ikke alene i By, men ogsaa paa Landet saadan mekanisk Kraft. Jeg kan hente et Eksempel fra min egen Bekendtskabskreds, hvor der i en Træfabrik, hvor der arbejder 6—7 Mand, benyttes Petroleumsmotor til at drive Drejebænken. Og naar man nu kender lidt til Forholdene, hvorunder Landhaandværkeren og den mindre Haandværker og industridrivende leve, vil man vide, hvad alt er paapeget af det ærede Medlem for Kjøbenhavns 13de Valgkreds (Meyer), at disse Folks Status, deres almindelige Stilling, ikke er saa overdreven gunstig, saa at de i mange Tilfælde kunne have Vanstielighed ved at komme ud af det. Men naar nu en mindre Haandværker har mekanisk Drevkraft, som falder ind under denne Lov, og har 5—6 Arbejdere, vil han have Forpligtelsen til at svare for de Ulykker, som maatte forefalde i hans Bedrift, og da han ikke selv kan betale, hvis Ulykkestilsælde skulde indtræffe, maa han bestandig have sine Arbejdere asurerede for eventuelt at have Dækning. Det gælder